

PSYKOLOGILIITON LAUSUNTO LUONNOKSESTA LASTENPSYKIATRIAN YHTENÄISEN HOIDON PERUSTEIKSI

28.9.2018

Kriteerien sisältö

Kriteereissä on huomioitu hyvin se, että mielenterveystyö jakautuu kahteen osa-alueeseen: sairauden hoitoon ja mielenterveyden edistämiseen. Kriteerit tukevat preventiivisen työn eri tasoja, kriteereistä on tunnistettavissa niin primaarinen, sekundaarinen kuin tertiäärinenkin preventio, sekä sairaanhoidollisen psykiatrisen työn päävastuun kantaminen erikoissairaanhoidossa. Painopistettä tulisi siirtää jatkossa nykyistä enemmän juuri ennaltaehkäisevään työhön.

Perustason tehtävissä tulisi myös näkyä selkeämmin lapsen kohdentuvien interventioiden rinnalla perheeseen kohdentuvat interventiot sekä lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen hoito (esim. perheterapeuttinen työskentely, varhaisen vuorovaikutuksen psykoterapia, Theraplay), ja vanhempien ohjaus tai vanhempiin kohdentuvat interventiot (esim. Voimaperheet-toimintamalli).

Kriteerien soveltuvuus käytännön toimintaan

Käytännön työssä on tärkeä varmistaa sujuva yhteistyö perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä. Tuen saamisen ja esimerkiksi konsultaatioiden käytön tulee olla mahdollisimman helppoa ja joustavaa. Myös perusterveydenhuollon tehtävissä tulisi näkyä konsultaatio, jota olisi tärkeä olla saatavilla lapsen arkiympäristön toimijoille, kuten varhaiskasvatuksen tai koulun edustajille.

PikkuLAPS ja LAPS-lomakkeet ovat itsessään selkeät ja käyttökelpoiset. Niiden kautta hahmottuvat lapsen kehityksen ja psyykkisen terveyden kannalta olennaiset osa-alueet, ja riskitekijät on tiivistetty lomakkeissa hyvin.

Avoimeksi kuitenkin jää, keiden täytettäväksi lomakkeet käytännössä on tarkoitettu. Arvioita tehdessä kaikkein oleellisinta on arviointia tekevien työntekijöiden ammattitaito. Lomakkeiden asianmukainen täyttäminen edellyttää varsin paljon taustatyötä, jotta arvio on mielekäs. Kriteeristöissä tulisi avata, ja käytännön toimintaa suunniteltaessa pohtia tarkemmin, kenellä on ammattitaitoa arvioida oireita ja sen myötä ottaa kantaa hoidon tarpeeseen tai sen järjestämiseen.

Merkittävin tekijä oikea-aikaisen tuen järjestämisessä ja esimerkiksi tarpeettomien läheteiden tai eteenpäin ohjauksen välttämässä on ohjausta tekevien ihmisten ammattitaito, ja mahdollisuus tarvittaessa konsultaatioon - ei heidän käyttämänsä arviointilomakkeisto itsessään.

Lisäksi tulisi tukea ja korostaa avointa yhteistyötä huoltajien, ja mahdollisuuksien mukaan myös lapsen itsensä kanssa, jotta arvio ei jäisi ainoastaan ulkoa päin tehdyksi numeeriseksi asiantuntija-arvioksi.

Vaikutukset hoidon yhdenvertaiseen saatavuuteen

Yleisesti ottaen on hyvä ja toivottavaa, että oireiden vakavuutta ja hoidon tarvetta arvioidaan yhtenäisillä kriteereillä, jotta lapset ja perheet saavat yhdenmukaista palvelua valtakunnallisella tasolla. On myös tärkeää, että työnjako eri toimijoiden välillä on mahdollisimman selkeä ja siirtymä perustasolta erityistasolle tapahtuu valtakunnallisesti samalla kohdalla. Lisäksi tulisi varmistaa, että valtakunnallisesti on tarjolla yhtä laaja palveluvalikoima, ja palvelut ovat myös tasalaatuisia.

Kustannusvaikutukset

Erityisesti perustason resurssointiin, koulutukseen ja työnohjaukseen tulee kiinnittää huomiota arvioiden ja annetun hoidon laadun varmistamiseksi, mikä vaatii myös taloudellista lisäresurssointia.

Vera Gergov
Ammattiasioista vastaava psykologi
Suomen Psykologiliitto ry
vera.gergov@psyli.fi
p. 040 809 8029

Lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet Psykologiliiton lapsi- ja nuorisopsykologien, koulupsykologien sekä perusterveydenhuollon psykologien ammatilliset työryhmät.